

Sesiunea 52: Evaluarea și monitorizarea calității proceselor educaționale la nivel de sistem

1. Introducere

Asigurarea calității în educație este una dintre cele mai importante preocupări ale oricărui sistem educațional modern. În România, în ultimii ani, evaluarea și monitorizarea calității proceselor educaționale la nivel de sistem au devenit nu doar o cerință legislativă, ci și un instrument strategic pentru îmbunătățirea permanentă a performanțelor școlare. Directorii și directorii adjuncți au un rol central în transpunerea standardelor de calitate în practică și în implementarea mecanismelor de monitorizare la nivelul fiecărei unități școlare.

2. Cadrul legislativ și instituțional în România

- **Legea Educației Naționale nr. 1/2011** reglementează principiile și mecanismele asigurării calității în educație.
- **ARACIP** (Agenția Română pentru Asigurarea Calității în Învățământul Preuniversitar) – principalul organism responsabil de evaluarea externă și acreditarea școlilor.
- **Metodologii și standarde naționale:** Standarde ARACIP, proceduri interne privind evaluarea și autoevaluarea calității.
- **Rolul Inspectoratelor Școlare Județene** – monitorizarea și controlul la nivel local.

3. Dimensiunile calității proceselor educaționale

3.1. Calitatea inputurilor

- **Resurse umane:** pregătirea și formarea cadrelor didactice, leadershipul școlii.
- **Resurse materiale și financiare:** dotări, infrastructură, resurse educaționale, buget.

3.2. Calitatea proceselor

- **Curriculum și proiectare didactică:** adaptarea la nevoile elevilor, diversificarea metodelor de predare.
- **Evaluare și monitorizare la clasă:** probe formative și sumative, feedback personalizat.

PNRR: Fonduri pentru România modernă și reformată!

- **Implicarea părinților și a comunității:** parteneriate, consiliere, activități extracurriculare.

3.3. Calitatea rezultatelor

- **Performanțe școlare:** rezultate la evaluări naționale, examene, olimpiade.
- **Competențe formate:** cognitive, sociale, digitale, de viață.
- **Gradul de satisfacție al actorilor implicați:** elevi, părinți, cadre didactice, comunitate.

4. Instrumente și metode de evaluare și monitorizare a calității

4.1. Evaluarea internă (autoevaluare)

- **Comisia pentru evaluarea și asigurarea calității (CEAC)** la nivel de școală – elaborarea rapoartelor anuale, monitorizarea planului operațional.
- **Chestionare de satisfacție** pentru elevi, părinți, profesori.
- **Analiza rezultatelor la testări interne și externe, monitorizarea progresului școlar.**
- **Observații la clasă, inspecții de specialitate, analiza portofoliilor de activitate ale profesorilor.**
- **Autoanaliza climatului școlar și a culturii organizaționale.**

4.2. Evaluarea externă

- **Vizite de evaluare ARACIP** (acreditare și periodicitate), conform standardelor naționale.
- **Inspecții tematiche și generale** realizate de Inspectoratele Școlare Județene.
- **Analiza datelor statistice centralizate (SIIR, EduSal, platforme digitale ministeriale).**
- **Participarea la evaluări internaționale (PISA, TIMSS, PIRLS).**

4.3. Monitorizarea continuă a proceselor educaționale

- **Planuri de dezvoltare instituțională și operațională** – corelarea cu obiectivele și indicatorii de calitate.
- **Analiza SWOT periodică** la nivelul echipei manageriale și de calitate.
- **Întâlniri de lucru, focus-grupuri, analize semestriale ale rezultatelor și progresului.**
- **Implementarea planurilor de îmbunătățire rezultate din evaluare.**

5. Rolul directorului și al directorului adjunct

5.1. Leadership pentru calitate

- **Stabilirea unei culturi organizaționale orientate spre îmbunătățire continuă.**
- **Implicarea activă în elaborarea și monitorizarea planurilor de calitate.**
- **Stimularea participării întregului colectiv la procesele de autoevaluare și perfecționare.**
- **Comunicarea rezultatelor și a planurilor de îmbunătățire către întreaga comunitate școlară.**

5.2. Managementul datelor și deciziilor pe bază de evidențe

- **Colectarea, analizarea și utilizarea datelor pentru luarea deciziilor:** participare, absenteism, rezultate, satisfacție.
- **Utilizarea platformelor digitale pentru monitorizare și raportare.**
- **Transparență și responsabilitate în diseminarea rezultatelor și a planurilor de acțiune.**

6. Provocări și soluții în evaluarea și monitorizarea calității

6.1. Provocări frecvente

- **Rezistența la evaluare și schimbare din partea personalului sau a comunității.**
- **Lipsa unor instrumente adaptate nevoilor locale.**
- **Birocrație excesivă și supraîncărcarea cu raportări.**
- **Disparități între școli din mediul urban/rural.**

6.2. Soluții și bune practici

- **Formarea continuă a echipelor de calitate în utilizarea instrumentelor moderne de evaluare.**
- **Implicarea reală a tuturor actorilor – nu doar formal – în evaluare și monitorizare.**
- **Adaptarea instrumentelor la specificul școlii și la profilul elevilor.**
- **Valorificarea rezultatelor evaluării în planificarea strategică și în dezvoltarea profesională a personalului.**

7. Exemple de bune practici din România

7.1. Școli cu evaluare internă participativă

Exemple de licee și școli gimnaziale care au implicat elevii și părinții în focus-grupuri, au folosit platforme digitale pentru feedback și au corelat permanent planul de dezvoltare instituțională cu analiza rezultatelor.

7.2. Parteneriate pentru evaluare externă și benchmarking

Proiecte pilot cu participarea ARACIP, în care mai multe școli și-au comparat periodic rezultatele și au schimbat bune practici, crescând astfel nivelul de performanță.

7.3. Utilizarea tehnologiei pentru monitorizare

Implementarea de dashboard-uri digitale care centralizează rapid datele relevante și ajută managementul școlii să ia decizii informate, să semnaleze rapid zonele de risc și să mobilizeze resurse pentru intervenție.

8. Recomandări pentru directori/directori adjuncți

- **Construiți o cultură a calității și a autoevaluării permanente.**
- **Asigurați formarea continuă a echipei pe teme de evaluare, managementul datelor și leadership transformățional.**
- **Implicați activ elevii, părinții și comunitatea în procesele de monitorizare.**
- **Valorificați instrumentele digitale pentru eficientizarea colectării și analizei datelor.**
- **Transpuneți concluziile evaluărilor în planuri de acțiune concrete și monitorizați implementarea lor.**

9. Concluzii

PNRR: Fonduri pentru România modernă și reformată!

Evaluarea și monitorizarea calității proceselor educaționale la nivel de sistem sunt esențiale pentru asigurarea progresului și a echității în educație. Rolul directorilor și al directorilor adjuncți este de a transforma aceste procese din simple obligații formale în instrumente vii de dezvoltare instituțională, inovare și creștere a performanței. Calitatea nu este un rezultat final, ci un proces continuu de reflecție, acțiune și îmbunătățire.

10. Bibliografie (exemple orientative)

1. Legea Educației Naționale nr. 1/2011.
2. ARACIP (2022). *Standardele naționale de evaluare a calității în învățământul preuniversitar*.
3. Ministerul Educației – Ghiduri și metodologii privind evaluarea internă și externă.
4. OECD (2021). *Quality Assurance in Education: Global Lessons*.
5. Rapoarte și studii ARACIP, Inspectorate școlare, UNESCO, PISA, TIMSS.
6. Studii de caz și platforme digitale de monitorizare utilizate în școlile din România.

